

List izhaja vsakih štirinajst dni
Uredništvo in uprava:
Trst, Ul. Capitolina 3 - telef. 44-046. 44-047
Dopisništvo za goriško pokrajino:
Gorica - Ul. XXIV maggio 18, telef. 24-36
Celoletna naročnina 1000 lir, polletna 550
lir. - Poštni tekoči račun: «Delo» - Via Ca-
pitolina 3 - Trieste 11/7000.

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Podpišite peticijo za od-
pravo vojaških služnosti
v deželi in za izstop Italije
iz NATO

Obnovljena izdaja - Leto XX. - Štev. 2 (712)

TRST - 19. januarja 1968

Posamezna številka 40 lir

Spedis. in abb.
post. Gruppo II

Izjava slovenskih aktivistov tržaške federacije KPI

Preteklo soboto je bil v Trstu sestanek slovenskih aktivistov KPI. Po političnem poročilu, ki ga je podala poslanka Marija Bernetič, se je razvila razgibana in plodna razprava, v kateri so sodelovali številni tovariši. Razprava je potrdila, da obstaja v vrstah komunistov čvrsta enotnost ter odločna volja do dela za nadaljnjo krepitev politične aktivnosti. Ob zaključku razprave je bila soglasno sprejeta naslednja izjava:

«Slovenski aktivisti avtonomne tržaške federacije KPI, zbrani na sestanku v Trstu dne 13. januarja 1968, kot zagovorniki dobrih odnosov med Italijo in Jugoslavijo — kar so vselej bili — v interesu narodov in miru v svetu, z zadovoljstvom pozdravljajo obisk predsednika izvršnega sveta SFR Jugoslavije v Italiji.

Slovenski komunisti, prepričani zagovorniki vloge, ki jo lahko vršijo narodne manjšine, še enkrat ugotavljajo, da kljub raznim zagotovilom in uradnim izjavam narodnostne pravice slovenske manjšine še zdaleč niso spoštovane. Čeravno je minilo že dvajset let od sprejetja ustave in trinajst let od podpisa spomenice o soglasju, ni še z zakonom zagotovljena enakopravnost Slovencev pri vstopu v javne in upravne službe, ne pravica do rabe slovenskega jezika na sodišču in v javnih uradih, kakor tudi ne pravica do enakopravnosti pri podporah iz javnih sredstev slovenskim vzgojnim, socialnim, kulturnim in športnim organizacijam. Posebno velike so neizpolnjene vladne obljube na področju šolstva, kjer je zaradi številnih težav stanje nezadovoljivo, strokovna šola s slovenskim učnim jezikom pa še ni ustanovljena in zadevna zagotovila so se spremenila ne nedopustno burko na škodo Slovencev.

Slovenski komunisti poudarjajo, da so se pričakovanja od levega centra spremenila v razočaranje in da se niti po ustanovitvi avtonomne dežele, ki je dobila posebni statut predvsem zaradi obstoja slovenske manjšine, stanje bistveno ni izboljšalo. Z levim centrom je prišlo do obljub in do nekaterih formalnih koncesij, toda položaj je v bistvu ostal nespremenjen. Deželi se zanika vsaka pristojnost za vprašanja, ki se tičejo Slovencev, za kar nosi težko odgovornost levi center tako na vsedrjavni kot na krajevni ravni.

Slovenski komunisti podčrtavajo, da vlada in stranke, ki jo podpirajo, (da ne govorimo o nacionalistični protislovenski desnici), dejansko vodijo politiko, ki v raznih oblikah teži k asimilaciji Slovencev. Ta politika, katero več ali manj odkrito razglasata DC in PRI, podpirajo pa jo tudi odgovorni predstavniki PSI-PSDI v znanih izjavah, se v bistvu prav malo razlikuje od stare liberalno-nacionalistične politike, ki je po prvi svetovni vojni ustvarila prav na tej zemlji, v Trstu in Julijski krajini bazo za prihod fašizma.

KPI predstavlja pri nas velik del Slovencev, absolutno večino v nekaterih in relativno večino v drugih krajih, je dejansko omogočila prisotnost manjšine v voljenih skupščinah: v parlamentu, v deželni svetovi, v dvema svetovalcema, v tržaškem pokrajinskem svetu s tremi svetovalci, v tržaškem občinskem svetu s šestimi svetovalci, v drugih občinah z župani in odborniki ter v raznih krajevnih ustanovah in komisijah.

Zato imamo mi, slovenski aktivisti tržaške federacije KPI, pravico, da odločno postavljamo vprašanja, ki so tako velikega, življenjskega pomena za našo narodnostno skupnost. Iskreno želimo, da bi srečanje med državni in Italije in Jugoslavije pomenilo korak naprej pri nadaljnji krepitvi sodelovanja med obema državama, prijateljstva med narodi, ki se tu srečujejo in da bi bilo spodbuda za spoštovanje ustave, deželnega statuta in priloge spomenice o soglasju iz leta 1954.

Za to se bomo še naprej borili, delovali za najširšo enotnost slovenske narodnostne skupnosti in vseh demokratičnih sil, kar je bistveni pogoj za svobodni razvoj slovenske manjšine kot skupnosti, v demokraciji in miru, na poti gospodarskega in socialnega razvoja.

Naša dežela naj postane most miru med narodi

Deželni komite KPI je sprožil akcijo za popolno revizijo odnosno ukinitve vojaških služnosti v naši deželi, za izstop Italije iz pakta NATO, za odpravo vojaških blokov ter za uvedbo sistema evropske varnosti. Po drugi strani je ta akcija tesno povezana s pobudami za gospodarski razvoj dežele, za odpravo ovir, ki preprečujejo Trstu, da bi vršil svoje naravno poslanstvo, ki je poslanstvo tesnega gospodarskega sodelovanja z deželami na Vzhodu in torej tudi s socialističnim svetom.

Vojaške služnosti predstavljajo posebno težko breme in hude ovire pri razvoju naše dežele, hromijo promet v tržaškem pristanišču, preprečujejo razmah kmetijstva in postavljajo v negotovost obstoječo industrijo.

Na osnovi fašističnega zakona z dne 20. decembra 192 je 81 občin v deželi v okovih vojaških služnosti. Skupna površina zemljišč, ki so podvržena vojaškim služnostim meri 35.000 hektarov. V krajih, ki so bili podvrženi vojaškim služnostim na osnovi omenjenega zakona, je 40 strelišč in vojaških vežbališč.

Na osnovi zakona z dne 1. junija 1931 je vojaškim služnostim



Trojezična opozorila, s katerimi je posejana naša dežela

podvrženim drugih 42 občin. Gre za kraje, ki se nahajajo v neposredni bližini državne meje. Skupna površina teh občin znaša 215 tisoč hektarov.

Ozemlje nadaljnjih 28 občin, ki sicer niso neposredno ob meji, je podvrženo vojaškim služnostim zato, ker je njih ozemlje «vojaško vazno». Skupna površina teh občin znaša 93.000 hektarov. Iz tega sledi, da je v naši deželi

kar 150 občin podvrženih vojaškim služnostim in da se površina teh občin razteza na 345.000 hektarih, kar je približno polovica celotne površine dežele.

Vojaške služnosti, kot smo že poudarili, močno škodujejo gospodarstvu dežele. Znano je namreč, da v krajih, ki so podvrženi tem služnostim, ni moč spreminjati zemljišč, ne jih izboljšati. Zaradi tega trpi predvsem kmetijstvo. Toda vedeti je treba, da marsikje ni moč niti obnoviti gospodarskih ali stanovanjskih poslopij, ni moč graditi novih hiš. Iz tega sledi, da je realna vrednost zemljišč mnogo nižja kot pa bi bila, če ne bi bila podvržena vojaškim služnostim. Povsem je razumljivo, da v takih pogojih ne more priti niti do industrijskega razmaha.

Poglejmo kaj pravi zakon z dne (Nadaljevanje na 4. strani)

Peticija

Deželni komite KPI je dal pobudo za zbiranje podpisov pod peticijo, naslovljeno na predsednika poslanske zbornice in na predsednika senata. Namen peticije je predvsem odpraviti vojaške služnosti v Furlaniji - Julijski krajini, ki ovirajo nadaljnji razvoj miroljubnega sožitja med državami, ki mejijo na to deželo, služnosti, ki močno škodujejo celotnemu gospodarstvu dežele.

Peticija poudarja, da je stanje v deželi nevarno. In to zaradi zunanje in vojaške politike, obstoja vojaških služnosti, ponavljajočih se vojaških manevrov, kakor tudi zaradi ovir pri gospodarskem razvoju, zaradi razdelitve Evrope na nasprotne si vojaške bloke, kar prejedica tudi mednarodno vlogo Trsta in njegovega pristanišča.

Peticija zahteva: ukinitve vojaških služnosti, odstranitev oporišča NATO v Avianu in drugih tujih oporišč, izstop Italije pakta NATO, aktivno zunanjo politiko, odpravo vojaških blokov ter uvedbo sistema evropske varnosti, v katerem bo Jadran morje miru, dežela Furlanija - Julijska krajina pa most sodelovanja in prijateljstva med narodi.

Potres na Siciliji

Pomagajmo prizadetemu ljudstvu!

Sicilijo je močno prizadejal strahovit potres. Doslej še niso ugotovili števila mrtvih. Najbolj prizadeti so kraji v pokrajinah Trapani in Agrigento. Nekatera manjša podeželjska mesta so popolna porušenja. Škoda je ogromna. Toda nevarnost še ni minila, saj se zemlja še vedno trese. Zaradi tega tudi prebivalstvo v krajih, so precej oddaljeni od porušeni mest, prebivajo na planem.

Sicilsko ljudstvo je naletelo na veliko solidarnost tako v Italiji kot v tujini. Ne gre za formalne izraze solidarnosti temveč za konkretno pomoč. Iz raznih krajev so odšli na sicilski otok zdravniki, bolničarji, gasilci in drugi z namenom, da pomagajo preživeli.

Na Sicilijo je šel tudi predsednik republike; šli so tudi nekateri mi-

nistri. Rdeči križ je takoj po katastrofi poslal na Sicilijo večje količine krvne plazme. V nekaterih italijanskih mestih je bila organizirana izredna akcija za zbiranje krvi. V večjih mestih zbirajo tudi hrano in druge predmete za preživele. Italijanski radio in nekateri veliki časopisi zbirajo tudi denar. Med prvimi časopisi, ki so priskočili na pomoč nesrečnemu sicilskemu ljudstvu je tudi glasilo KPI «Unità».

Takoj, ko je prišla v Rim vest o sicilski katastrofi, se je sestalo vodstvo KPI skupaj s predsedstvi komunističnih skupin v poslanski zbornici in senatu. Sejo je vodil glavni tajnik partije tovariš Luigi Longo. Sklenjeno je bilo, da odidejo na Sicilijo nekateri poslanci in senatorji. Vodstvo partije je nakazalo tudi večjo denarno podporo prizadetemu prebivalstvu. Tudi Siciljska delavska zbornica CGIL se je pridružila akciji za zbiranje pomoči za prizadete.

Tržaška federacija KPI je, sledeč pozivu osrednjega vodstva partije, začela zbirati prispevke za sicilsko ljudstvo. Kot prvi znesek je federacija nakazala 50.000 lir. Tudi skupina deželenih svetovalcev KPI je nakazala 50.000 lir. Federacija KPI vabí prebivalstvo naj prispeva denar, zdravila, obleko itd. Prispevke in darove se lahko izroči v administraciji federacije v Trstu, Ul. Capitolina 3 vsak dan od 9. do 12.30. in od 15.30. do 19.30. Darove sprejemajo tudi sekcije partije.

Razplet zadeve SIFAR

Skandal zaradi znane zadeve SIFAR se čedalje širi. Proces proti nekemu tedinu, ki je prvi razrinkal to zadevo, je odprl še nova, prej močno zakrinkana poglavja.

Komunistični in nekateri drugi parlamentarci so že svojčas zahtevali parlamentarno preiskavo. Tej zahtevi pa so se uprli demokristjani, vedoč da bi lahko objasnila marsikaj. V nekaterih krogih so si

vneto prizadevali, da bi povzročili celo odgoditev omenjenega procesa, kaže pa, da jim to ni uspelo. Sodišče bo zaslišalo tudi nekatere ministre.

Kot je znano so nekateri pod okriljem SIFAR pripravljali državni udar že tedaj, ko je bil predsednik republike Antonio Segni. Kaže da so bile priprave zelo resne in v marsikaterem pogledu podobne

onim v Grčiji. K. sreči je pobudnikom teh načrtov spodletelo.

Na prej omenjenem procesu so nekatere priče med drugim potrdile, da so bili pripravljeni seznaniti osebe, ki naj bi jih aretirali. Pripravljeno so bili tudi kraji, ki naj bi jih sprejeli v koncentracijska taborišča. Torej tako kot v Grčiji.

Zadeva je kot rečeno zelo resna in potrjuje, da ni nikoli preveč budnosti!

Iz goriške pokrajne

Župani iz vse pokrajine zahtevajo
zgraditev protosinhrotrona

Dne 10. januarja je bil v Gorici sestanek županov iz vse pokrajine. Na sestanku so skupaj s pokrajinskimi odborniki, načelniki svetovalskih skupin in deželni svetovalci razpravljali o zadevi protosinhrotrona, ki naj bi ga zgradili v Doberdolu. Odobrili so tudi zadevno resolucijo, katero je ponesla posebna kvalificirana delegacija v Rim. V resoluciji je poudarjena zahteva, naj se italijanska vlada zavzame pri mednarodni ustanovi CERN za gradnjo protosinhrotrona v Doberdolu ter odstrani obstoječe ovire, zlasti tiste, ki izhajajo iz vojaških služnosti.

Kot je znano, ima področje pri Doberdolu vse pogoje, ki jih zahteva protosinhrotron. Samo dve drugi mesti v Evropi v tem pogledu lahko konkurirata z Doberdolum. Samo v nečem je Doberdolum na slabšem. To področje je namreč podvrženo vojaškim služnostim NATO. In prav zaradi tega je toliko ovir in vlada levega centra se nič kaj ne navdušuje za lokacijo te ustanove na doberdolski planoti. Če bi prišlo do zgraditve protosinhrotrona bi seveda vojaške služnosti morale biti odstranjene. Pravzaprav bi te služnosti morale biti odstranjene še preden bi se mednarodna ustanova CERN odločila za Doberdolum.

Naraščanje števila
mejnih prehodov

Leta 1967 se je na Goriškem močno povečalo število mejnih prehodov, saj jih je bilo skoraj en milijon več kot leta 1966. S potnim listom je prestopilo državno mejo 736.112 italijanskih državljanov in 1.241.653 tujih državljanov; s propustnico je prestopilo mejo 2.224.415 italijanskih in 1.249.559 jugoslovanskih državljanov.

Stalno naraščanje prehodov potrjuje, kako Gorica lahko vrši važno mednarodno funkcijo. Tako močan promet, pa naj je bil iz turističnih ali drugih razlogov, postavlja resna vprašanja. Spričo tega postajajo vedno manj ustrezni sedanji mejni prehodi. Vedno bolj se kaže upravičenost zahteve po odpravi novega

mednarodnega mejnega prehoda pri Gorici. Sedanji prehod pri Rdeči hiši ne zadostuje več.

To vprašanje bi morale pristojne oblasti proučiti čimprej in ga seveda zadovoljivo rešiti, kajti ko bo zgrajena še mednarodna avtomobilska cesta se bo promet še bolj povečal.

Vzporedno s tem pa bi se morali resno zavzeti za zgraditev ustreznega parkirišča za avtomobile, ki ga predvideva tudi novi mestni regulacijski načrt.

Proučevanje
novega zakona
o vojaških služnostih

Obrambna komisija poslanske zbornice je proučila besedilo novega zakona o vojaških služnostih.

Novi zakon je rezultat združitve raznih predlogov, med drugim tudi enega, ki so ga predložili komunisti. Sodba o tem novem zakonu ne more biti povsem pozitivna. Ta predvideva namreč odškodnino bodisi lastnikom zemljišč, kakor tudi lastnikom poslopij, ki so prizadeti zaradi vojaških služnosti, toda višina te odškodnine je prenizka. Podvrženje vojaškim služnostim traja, recimo pet let, po preteku teh let obrambno ministrstvo ugotovi ali je potrebno morebitno podaljšanje služnosti.

V besedilu novega akzona je nadalje rečeno, da obrambno ministrstvo v roku treh let povstopu zakona v veljavo bo izvedlo popolno revizijo obstoječih vojaških služnosti in da bo preklicalo tiste, ki jih bo smatralo za nepotrebne ali neustrezne.

Iz vsega tega sledi, da novi zakon ne vsebuje bistvenih sprememb in da ne daje zadoščenja upravičenim pričakovanjem prebivalstva. Kljub vsem šibkim stranem pa je treba priznati, da novi zakon le pomeni korak naprej, in da je do njega prišlo, se je zahvaliti predvsem KPI, ki že vrsto let vztraja pri zahtevi po popolni reviziji zakona o vojaških služnostih.

Iz tržaške kronike

Slovenska
prosvetna zveza

priredi
v torek, 23. januarja ob 16. uri
v Kulturnem domu v Tstu

KONCERT

70-članskega mladinskega
zboru osnovne šole iz Lesc
pri Bledu

Zbor vodi prof. K. Boštjančič
VSTOPNINA: 300 lir otroci in
dijaki, 500 lir odrasli.

Za podeželje bo organiziran
avtobusni prevoz.

Skupni občni zbor
prosvetnih društev v Križu

V soboto, 20. januarja bo v Križu skupni občni zbor krajevnih prosvetnih društev »Vesna« in »Albert Sirk«. Občni zbor sklicuje koordinacijski odbor. V Križu je bila vselej razgibana prosvetna dejavnost, zato je prav, da se tudi v tem kraju ustanovi enotno, močno prosvetno društvo. To je porok, da se bo prosvetna dejavnost še krepkeje razvila. To je tudi naše voščilo skupnemu občnemu zboru!

Na sobotnem občnem zboru bodo prisotni tudi predstavniki združene Slovenske prosvetne zveze iz Trsta.

PRISPEVEK ZA »DELO«

Martin Sosič iz Banov je ob obnoveni naročnine daroval 1000 lir.

SOŽALJE - Družini Gerbec iz Bar-kovelj izrekamo občuteno sožalje ob smrti tovarišica Romane.

Uredništvo

Umrli je tovariš
Josip Škamperle

V ponedeljek, 8. januarja so na Repentabru pokopali tovariša Josipa Škamperla s Cola. Poleg svojcev in sorodnikov so se od blagega pokojnika poslovili tudi številni domačini, njegovi prijatelji in tovariši.

Tovariš Josip Škamperle je bil poznan kot zaveden rojak in kot vnet antifašistični bорец. Že v mladih letih se je udeleževal v vrstah

delavskega gibanja, med zadnjo vojno se je pridružil partizanom, leta 1943 je bil izvoljen za podpredsednika krajevnega osvobodilnega odbora. Kot borec Gradnikove brigade je bil ranjen. Po končani vojni je deloval v raznih krajih kot aktivist in kasneje je bil izvoljen v repentabrski občinski svet.

Slava njegovemu spominu!
Uredništvo Dela izraža žalujoči
družini globoko sožalje.

„Ostavke“
gredo v pozabo

Prvaki Slovenske skupnosti so naredili korak nazaj. Ne le, da so pozabili uresničiti sklep o ostavkah v nekaterih krajevnih ustanovah, temveč prihajajo do tega, da več ali manj odkrito poudarjajo, da je potrebno potrditi veljavnost politike levega centra. Tudi zato je danes še bolj jasno, da je bil ves »hrup« čisto navaden predvolilni manevar.

Minila so leta tesnega sodelovanja prvakov Slovenske skupnosti s krajevnim levim centrom. Obljube, so bile kričee razboznane, niso bile izpolnjene. Levi center ni niti pristopil k pripravam za reševanje nekaterih vprašanj, ki se tičejo Slovencev. Optimizem nekaterih je pojenjal. Zato je bilo treba nekaj storiti. In zadeva o tovarni Velikih motorjev je prišla nekaterim zelo prav.

Kakšno »veljavnost« ima politika levega centra nam zelo zgovorno kaže, kar se dogaja v devinsko-nabrežinski občini. Tam so prvaki Slovenske skupnosti »kolavdirali« svoje uradno sodelovanje s Krščansko demokracijo. Da bi »obvarovali etnični značaj občine« so odklonili sodelovanje s komunisti. Predstavniki Slovenske skupnosti je sprejel županski stol, na katerem še sedi kot ujetnik demokratizacij. Rekli so tedaj, da bo storjen konec umetnemu spreminjanju etničnega sestava prebivalstva. Pa glej, čez kakšen mesec bodo prav v devinsko-nabrežinski občini dali ključke novih stanovanj številnim družinam, ki se bodo tja priselile. Nimamo nič proti temu, da dobe stanovanje tisti, ki ga še nimajo. Prav je, da ga dobe. Toda dobili bi ga morali kje drugje, kjer bi tudi zainteresiranim bolj ustrezalo. Vprašujemo: Kako to, da prvaki Slovenske skupnosti o tem ne govorijo.

Pred leti sta bila v upravnem odboru turistične ustanove v Sesljanu dva Slovenci. Predlagala ju je občinska uprava, katero je vodil komunist Albin Škerk. Danes ko je za župana predstavnik Slovenske skupnosti Drago Legiša ni v upravnem odboru omenjene ustanove nobenega Slovenca (Pripomniti hočemo, da je župan avtomatično član odbora in da kot tak predstavlja v odboru vse občane) Zares čudno, da vodstvo Slovenske skupnosti nima kaj pripomniti k temu!

V sporazumu o sodelovanju SS z levim centrom je nekaj zapisano tudi v zvezi z dvojezičnostjo. Toda to je ostalo mrtva črka na kosu papirja. Zopet primer iz nabrežinske občine. Pod sedanjo upravo ni bila postavljena niti ena dvojezična tabla. Tiste table, ki jih je postavila prejšnja uprava, so porjavile in dež je z njih izpral napise. Vprašujemo: Kje je tista tenkočutnost »vnetih zagovornikov slovenstva«?

Oddaljili smo se od vprašanja, ki smo ga uvodoma omenili. Toda to je bilo potrebno zato, da bralcem objasnimo nekaj otiplivih primerov (pravimo nekaj, kajti primerov je mnogo!) Že iz tega, kar smo le bežno omenili bo bralec sam lahko spoznal kako puhle so besede o »vne-mi za zaščito pravic Slovencev«, ki jih tako pogosto ponavljajo prvaki Slovenske skupnosti. Njim ni mar konkretna borba za zaščito pravic Slovencev. Predvsem se ogrevajo za boj proti komunistom. Zato slepo izpolnjujejo naloge, ki jim jih je poverila Krščanska demokracija. »Rdeči obroč ki obroča Trst« jih skrbi.

Nadaljevanje

Dežela

20. decembra 1932: posestnikom se prepoveduje graditi nove poti, kopati jarke, spreminjati oblike zemljišča, napeljati elektriko, vodo ali plin, na novo urediti sadovnjake, vinograde, gozdice itd.; ni moč graditi niti dimnikov, pa tudi ne porušiti obstoječih zgradb brez dovoljenja vojaških oblasti. Omenil smo le nekaj določil, odnosno prepovedi, lahko pa bi nadaljevali z naštevanjem. Toda že to, kar navajamo, je tako, da si sleherni bralec lahko ustvari jasno sliko.

Kar je še posebno vznemirljivo je to, da se v naši deželi nahaja tudi vojaško oporišče NATO. To oporišče je v kraju Aviano v Furlaniji. Obstoj tega oporišča predstavlja trajno in temvečjo nevarnost, ker je, kot se govori, opremljeno z atomskim orožjem. Vsaki-krat, ko pride v svetu do povečanja napetosti, se govori tudi o tem oporišču. Tako se je med drugim govorilo o Avianu takrat, ko so nad Sovjetsko zvezo preletavala ameriška vohumška letala, ko je izbruhnila sovražnost med Izraelom in arabskimi državami itd. Zelo resna zadeva je tudi dejstvo, da se v Avianu vezbajo ameriški piloti preden jih odpošljejo v Vietnam.

Dežela Furlanija - Julijska krajina ima vse pogoje za to, da se gospodarsko razvije. Seveda je za to potrebna predvsem nova italijanska zunanja in vojaška politika, prosta obveznosti, ki jih nalaga NATO; potrebna je temu sledeča ukinitve vojaških služnosti ter ukinitve baze v Avianu. Ta dežela se razprostira na stičišču dežel z različno družbeno in politično ureditvijo, takorekoč med dvema svetovoma. Predvsem Trst in Gorica bi lahko postala zopet to, kar sta nekoč bila, to je most sodelovanja Italije in velikega dela Zahoda s srednjeevropskimi in vzhodnimi deželami.

Že ob misli na te ugotovitve nam postane jasno, kako modra je pobuda, ki jo je sprožil deželni komite KPI in kako pametno je to pobudo vsestransko podpreti. Zato vabimo vse bralce, naj peticijo, naslovljeno predsedniku senata in predsedniku poslanske zbornice, podpišejo. S tem bodo krepko podprli parlamentarce KPI v plemeniti akciji ne le za gospodarski razvoj naše dežele temveč tudi v nadvse plemeniti borbi za mir ter za prijateljstvo med narodi.

Vietnam

ameriške časopise. Tudi iz njih boste izvedeli, da se gverila naprej razvija od 17. vzprednika do vrha Kamo. Kar pa zadeva »drugo fronto« generala Westmorelanda, to je fronto ob Tihem oceanu, lahko rečemo, da je doživela popoln polom. Američane napadamo ne samo ob največjem razmahu njihovih operacij, temveč tudi v njihovih z okoli obdanih in dobro zastraženih taboriščih. Lahko rečem še to: Od začetka vojne leta 1961, zlasti pa v zadnjih dveh letih, smo vrgli iz stroja (ubili ali ranili) dvesto tisoč ameriških vojakov. Američani priznajo, da izgubijo tako ali drugače vsak mesec okrog tisoč vojakov. Uradno trdijo Američani, da so imeli doslej skupno stoddvajset tisoč padlih in ranjenih. Seveda je število ranjenih in padlih mnogo višje.

D E L O
glasilo KPI za slovensko
narodno manjšino
Direktor Marija Bernetič
Odgovorni urednik
Anton Mirko Kapelj
Tisk: Tip. Riva - Trst - Ul.
Torrebianca 12

Obdarovanje po Laurovem vzorcu

Do sedaj smo bili vajeni brati v raznih časopisih kako je komandant Lauro v Neaplju razdeljeval družinam po en čevlji z obljubo, da jim bo poslal še ostali čevlji po volitvah. To pa seveda, če bodo njemu, t.j. magnatu Lauru dali glas na volitvah. Tokrat se je nekaj podobnega prvič pripetilo tudi v Gorici po »zaslugi« nekaterih prvakov PSU.

Ta stranka je namreč 6. januarja letos na svojem sedežu v Gorici razdelila približno sto darilnih paketov, v celi pokrajini pa tristo kot je o tem poročalo časopisje. Zaradi jasnosti povzamemo iz objav časopisov še naslednje: »Pakete je razdelil Italijanski center za socialno solidarnost (CISS), ki je za to priliko nabral denar pri članih socialistične stranke, pri nekaterih trgovcih in iz prihrankov stranke, ki ni dala za praznike dragocenih voščilnic; nekaj denarja pa je prišlo iz Rima po za-slugi podtajnika Ceccherinija. Med obdarovanci je bilo nekaj Slovencev iz mesta in okolice; v glavnem so bile to osebe, za katere skrbi slovensko Podporno društvo.« Priložnostni nagovor je imel predsednik CISS in občinski odbornik Agostino Candussi. Na tej svečanosti pa so bili prisotni tudi drugi prvaki, npr. Dellago, Milutin, Waltritsch, Dell'Orco in Morselli, vsi iz vrst združene socialistične stranke. Že iz

tega je razvidno, da ta vsedržavna ustanova CISS ima tudi druge namene. To dokazuje dejstvo, da tudi v drugih krajih, kjer je na ta dan ustanova razdeljevala pakete, so bili prisotni samo politični prvaki PSU. Prvaki PSU opravičujejo to »dobrodelnost« češ, da niso poslali dragocenih voščilnic za novoletne praznike. Iz teh prihrankov pa bi lahko podarili le par paketov in nič več. Kje so torej dobili ostala finančna sredstva? Objava v časopisih omenja tudi prispevke članov socialistične stranke. Zgleda, da so člani te stranke precej premožni, saj je to »dobrodelno« dejanje stalo več kot milijon lir. Dejstvo pa je, da je več obdarovancev v deželi dobilo paket s poštno znamko notranjega ministrstva, kateremu pripada podtajnik socialdemokrat Ceccherini. Zaradi tega diši vsa stvar po politični kampanji »napolitanskega kova«.

Socialistični prvaki v Gorici se ob tej priliki bahajo tudi za »zasluge« v korist Slovencev, ker je bilo med obdarovanci v Gorici tudi nekaj Slovencev. Moramo jim odgovoriti, da to ni nič novega. Pred sto leti in še več so po slovenskih vaseh tedenjani plemiči in grofje ali premožnejši kmetje za novo leto ali ob velikonočnih praznikih pripeljali pred cerkev cel voz pogač, s katerimi

so obdarili svoje tlačane. Zgleda, da hočejo goriški socialistični voditelji spet upeljati to feudalno navado.

Iz tega, kar smo napisali, bi zgladalo, da smo proti temu, da se pomaga starim onemoglim ljudem. Državljan naj dobi pogačo in ne samo eno toda najmanj 365 na leto. Zato bi bilo bolje, da bi se socialistični tovariši trudili, da bi italijanska država povišala minimalne pokojnine na 30.000 lir, da bi pokojnine delavcev dosegle 80 odst. njihove plače, da bi prejimali pokojnino tudi tisti, ki je sedaj ne prejema, da bi dežela poskrbela tudi za slepe kot predvideva zakon, ki ga je predstavila komunistična skupina deželnih svetovalcev itd. To dajte tovariši združene socialistične stranke delavskemu razredu! Če bi vsem dali dostojne pokojnine, bodite prepričani tovariši socialisti, da bi si ljudje sami kupili »panettone Motta« ali »Alemagna«, vam pa ne bi bilo potrebno uganjati podobnih demagoških burk, ki so na žalost precej klavrne!

Zato poždravljamo pobudo poslancev Bernetičeve, Franca in Lizzerca, ki so poslali na rimsko vlado interpelacijo, s katero obsojajo vso to umazanijo darilnih paketov.

**